

Sistematična skrb za spominska obeležja NOB

Skupščina občine Ljubljana-Center je sprejela srednjeročni program uresničevanja določil družbenega dogovora o varstvu spominskih obeležij NOB ter program urejanja in varstva spominskih obeležij NOB za 1978. leto.

V januarju preteklega leta je bil po širši javni razpravi sprejet družbeni dogovor o urejanju, vzdrževanju in varstvu spomenikov, spominskih plošč in drugih obeležij NOB in socialistične revolucije ter postavljanju novih in območju ljubljanskih občin, z namenom, da podpisniki: DPS, DPO in SIS zagotovijo enotno in sistematično vzdrževanje ter evidentiranje spomenikov kakor tudi enoten postopek v zvezi s postavitvijo spomenikov oz. vseh spominskih obeležij.

Omenjeni družbeni dogovor ne zajema vojaških pokopališč in grobov glede katerih veljajo določila zakona o voj. pokopališčih in določila ustreznih občinskih odlokov.

Po določilih družbenega dogovora prevzemajo skrb za vsa spominska obeležja NOB in socialistične revolucije v sodelovanju z ostalimi podpisniki in oskrbniki pristojne občinske skupščine.

Skupščina občine Ljubljana-Center je tako dolžna skrbeti za 13 spomenikov, 49 spominskih plošč in 6 spominskih obeležij NOB, ki so na njenem območju.

Za zagotovitev izvajanja določil družbenega dogovora je bil na 137. seji izvršnega sveta SO Ljubljana-Center, dne 28. 9. 1977, imenovan odbor podpisnikov družbenega dogovora v občini Center.

Odbor podpisnikov ima predvsem naslednje naloge: povezovanje udeležencev družbenega dogovora, skrb za pravočasno izdelavo letnih in srednjeročnih programov vzdrževanja spominskih obeležij NOB, ter da podpisniki in skrbniki opravljajo prevzete dolžnosti.

Predlog programa vzdrževanja spominskih obeležij NOB za leto 1978 ter srednjeročnega programa izvajanja določil družbenega dogovora je pripravila, v skladu z družbenim dogovorom, strokovna služba občinskega upravnega

organa v sodelovanju z Zavodom za spomeniško varstvo, ki je podal finančno oceno, po predlogih krajevnih skupnosti.

Predlog programa za leto 1978 ter srednjeročnega programa izvajanja določil družbenega dogovora je obravnaval in sprejel tudi izvršni svet skupščine občine Ljubljana-Center, na svoji 144. seji, dne 2. 12. 1977, ter odbor podpisnikov družbenega dogovora.

Program za letošnje leto

Za leto 1978 so predlagale krajevnne skupnosti ureditev naslednjih spominskih obeležij NOB in socialistične revolucije:

1. Ureditev okolice pri bronasti figuri ILEGALCA v Kidričevi ulici.
2. Čiščenje in obnova napisa na spomeniku narodnemu heroju Majdi Vrhovnik pred OŠ Majde Vrhovnik.
3. Obnovitev napisa na spominskem kamnu, ki je bil postavljen na križišču Prešernove in Erjavčeve ceste v spomin na demonstracijo žena 12. maja in 21. junija 1943 proti fašizmu in za izpustitev zapornikov.
4. Čiščenje spominske plošče v avli Etnografskega muzeja, kjer je vklesano troje imen uslužbencev tega zavoda, ki so umrli za svobodo. Odbor podpisnikov družbenega dogovora bo opozoril na navedeno nalogo oskrbnika plošče - Etnografski muzej.
5. Ureditev okolice okrog spominskega obeležja v spomin žrtvam fašizma na vogalu Levstikove ulice in Vrtače.
6. Čiščenje napisa, kamna in bazena pri spomeniku Revolucije na Trgu revolucije.
7. Čiščenje napisa in postavka spomenika narodnemu heroju Francu Rozmanu-Stanetu na vogalu Titove ceste in Šubičeve ulice.

8. Postavitev ustreznega napisa pri spomeniku Borisa Kidriča.
9. Obnovitev črk, čiščenje spomenika ter postavitev zaščitne ograje pri spominskem stebru na križišču Miklošičeve in Čufarjeve ulice, ki je bil postavljen v spomin demonstrantom, ki so 1. avgusta 1943. leta pred sodnimi zapori demonstrirali proti fašističnemu nasilju.
10. Čiščenje ter obnova črk na spominski plošči posvečeni v spomin aktivistu Francu Bolhi, ki je vzidana na stavbi Karlovska cesta 19.
11. Čiščenje in barvanje črk na spominski plošči na hiši Novi trg 2 posvečeni v spomin aktivnim članom KPS in CK KPS.
12. Čiščenje in barvanje črk spominske plošče v stavbi Gosposka 8. Odbor podpisnikov družbenega dogovora bo opozoril oskrbnika - Glasbena akademija - na izvedbo potrebnih del.
13. Čiščenje in barvanje črk na spominski plošči na hiši Gornji trg 21, postavljeni v spomin talcu Jožetu Majerju.
14. Čiščenje in barvanje črk na spominskem stebru, ki stoji na Ciril-Methodovem trgu. Spomenik je posvečen množičnim demonstracijam žena in otrok za izpustitev zapornikov, ki je bila 21. 6. 1943.
15. Obnova črk na spomeniku v parku na Trgu osvoboditve. Spomenik je posvečen ženskim množičnim demonstracijam v času NOB.

A. B.

OK ZSMS Ljubljana Center organizira letos naslednje MDB:

KOZJANSKO 78	1. izmena 4. 6.-24. 6. 78
SLOV. GORICE 78	2. izmena 25. 6.-15. 7. 78
SLOV. GORICE 78	3. izmena 16. 7.-5. 8. 78
KOŽBANA 78	1. izmena 4. 6.-24. 6. 78

Mladi iz OK ZSMS Ljubljana Center bodo letos sodelovali na naslednjih zveznih MDA:

SAVA 78	12. 6.- 8. 7. 78
SPLIT 78	12. 6.- 8. 7. 78
ŠAMAC-SARAJEVO 78	1. 10.-28. 10. 78
ISTRA 78	(ni še določen čas)

Prijave za udeležbo na MDA sprejema Center za MDA pri OK ZSMS Ljubljana Center do 31. marca 1978!

Cveto Stibilj

Letošnji Ho-ruk

Udeležba mladih na mladinskih delovnih akcijah je sestavni del družbenopolitične, vzgojne, delovne in interesne dejavnosti mladinske organizacije. Akcije pomenijo pripravljenost, da s prostovoljnimi delom opravljamo družbeno koristno in potrebno delo pri izgradnji družbenih objektov, praviloma na manj razvitih območjih. Tako prispevamo k bogatjenju materialne osnove za razvoj teh območij in samoupravne socialistične družbe in istočasno izgraževanju samega sebe.

Brigadirji poleg tega na akcijah utrjujejo in negujejo bratstvo in enotnost med jugoslovanskimi narodi in narodnostmi, tovarištvu, razvijamo delovne navade in ustvarjalnost na interesnih področjih.

Prav v zvezi z letošnjimi mladinskimi delovnimi akcijami nas je 22. t. m. obiskala delegacija občinske konference SSOH Zagreb Center. Naj omenimo, da zaradi sorodnosti problematike, s katero se srečujejo mladinske organizacije v centrih, že vrsto let uspešno sodelujemo z njimi pri izmenjavi mnenj in izku-

šenj in tudi konkretnih dogovorih. Tako smo se omenjenega dne dogovorili, da bomo tudi letos organizirali skupni brigadi. Naši brigadirji bodo sodelovali na MDB »SAVA 78« v prvi izmeni od 12. junija do 5. julija, njihovi pa na X. SNOUB ljubljanski. Dogovor obeh občinskih konferenc je tudi, da se čim več mladih udeleži mladinskih delovnih akcij, ki jih organizira naša ali pa njihova občinska konferenca.

Občinske konference centrov glavnih mest Zagreba, Sarajeva, Beograda in Ljubljane bodo letos organizirale skupno mladinsko delovno brigado, ki se bo udeležila delovne akcije »SPLIT 78«. Sprejet je bil tudi sklep, da bodo mladi iz OK SSOH Zagreb Center sodelovali na delovni akciji »ALEJA SPOMINOV IN TOVARIŠTVA« v Ljubljani.

V lanskem letu se je iz naše občinske konference MDA udeležilo 200 brigadirjev. Vendar pa je zanimanje za delovne akcije med mladimi tako naraslo, da bo OK ZSMS Ljubljana-Center letos na raznih delovnih akcijah tako v naši kot v drugih republikah zastopana s kar 400 brigadirji.

Po oddih na kmete

Turistično gospodarstvo si zadnja leta prizadeva za razmah kmečkega turizma, vse bolj pa se zanj zanimajo tudi turisti in kmečka gospodarstva. Število kmečkih gospodarstev, ki se odločajo za kmečki turizem, iz leta v leto raste, pri tem pospeševanju pa sodelujejo tudi kmetijske zadruge, različne turistične organizacije in agencije ter banke.

Za kmečki turizem je značilno, da nudi gostom novo kvaliteto, povsem nekaj drugega, kot nudijo velika turistična središča, ki postajajo vse bolj podobna urbaniziranim, betonskim naseljem, iz katerih pa turist odhaja, ker si želi oddiha in nekaj novega na turističnem trgu. Privlačnost kmečkega turizma je predvsem v tem, da nudi gostom naravno okolje, kulinarčne posebnosti in svojevrstno možnost rekreacije, da lahko

aktivno preživijo oddih ob opravljanju kmečkih del. Posebno mikavnost pa mu daje domačnost, kjer gost praktično postane del družine v času svojega dopustovanja.

Po dosednji splošni oceni je v Sloveniji največ kmečkih gospodarstev, ki so se odločili za kmečki turizem, kot dopolnilno dejavnost na kmetiji na Gorenjskem, možnosti za razvoj pa so praktično povsod po Sloveniji. Po predvidevanjih bo do leta 1980 usposobljenih okrog 250 kmečkih gospodarstev, ki bodo imela na razpolago 2850 ležišč.

Seveda je treba misliti tudi na dodatne pogoje, na naravne in krajevnne posebnosti, kulturne in zgodovinske spomenike, lokacijo določenega prostora, na prometne zveze, izletniške točke, možnosti za zimski turizem, lov, ribolov, ki vplivajo na razvoj kmečkega turizma. Tudi vlaganja v kmetije so razmeroma majhna, ker

so v glavnem potrebna le adaptacijska dela, kmečki gospodar pa prispeva veliko materiala in lastnega dela sam, ponekod pa je treba prostore le primerno opremiti. Zato ne smemo pri uvajanju kmečkega turizma zanemarjati gospodarskega učinka, vendar ne smemo pričakovati, da bomo z uvajanjem in razvojem tega rešili vso problematiko hribovskih in visokogorskih kmetij, to naj bo samo dopolnilna dejavnost. Ob povečani kmetijski proizvodnji se bodo tako zmanjševale razlike med podeželjem in mestom, kar je tudi naš družbeni cilj.

Tople kretnice

Pred nedavnim so na območju ljubljanske železniške postaje simbolično prižgali petstoto plinsko grelni kretniško napravo PC Wagner-Iskra.

Prve grelni naprave te vrste so pričeli na območju slovenskih železnic vgrajevati pred 11 leti. Po začetnih težavah so avstrijsko grelni napravo s pomočjo Iskrinih strokovnjakov tako izpopolnili, da delovanje ne predstavlja nobenih težav. Mehanski del naprave

je Wagnerjev, avtomatika in električni del pa je izdelala Iskra s svojimi kooperanti. Naprava je priključena na jeklenke s propanom. Vključijo jo lahko iz centralnih postavljalnic ali neposredno ob sami kretnici. Pozimi morajo biti namreč kretnice čiste, da ne pride do zastojev v prometu. In prav ta naprava omogoča, da se kretnica segreje in tako stopi sneg in leđ, promet pa lahko teče nemoteno.

M. Breznikar